Ministerstvo zemědělství

Přímé platby

Režimy pro klima a životní prostředí 2026

Aktualizované znění duben 2026

Financováno Evropskou unií

STRATEGICKÝ PLÁN SZP

Režimy pro klima a životní prostředí v rámci přímých plateb pro rok 2026 jsou:

- **Základní celofaremní ekoplatba**
- **Prémiová celofaremní ekoplatba**
- **Ekoplatba Udržitelné hospodaření se živinami**
- **Ekoplatba Pásové střídání plodin**
- **Ekoplatba na podporu nových krajinných prvků**
- **Ekoplatba na podporu údržby krajinných prvků**

OBECNÉ INFORMACE

Jedná se o **jednoletý motivační nástroj přímých plateb** (I. pilíře společné zemědělské politiky), který je pro zemědělce **dobrovolný**.

Cílem plateb a jimi stanovených podmínek je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny, a které v neposlední řadě představují **udržitelné hospodaření s přírodními zdroji**.

Podmínky způsobilosti

Díly půdního bloku jsou evidované v evidenci využití půdy LPIS a jsou předmětem deklarace zemědělské půdy v jednotné žádosti.

Žadatel je aktivním zemědělcem.

Žadatel podá žádost o poskytnutí přímé platby do 15. května příslušného kalendářního roku.

CELOFAREMNÍ EKOPLATBA

Celofaremní ekoplatba obsahuje řadu požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně, a které zemědělec pro získání platby musí **splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje**.

CELOFAREMNÍ EKOPLATBA JE STANOVENA VE DVOU ÚROVNÍCH

- **ZÁKLADNÍ**

  a

- **PRÉMIOVÁ.**

ZÁKLADNÍ CELOFAREMNÍ EKOPLATBA

Mezi základní principy celofaremního modelu patří dodržení požadavků a specifických podmínek **na všech jednotlivých zemědělcem obhospodařovaných zemědělských kulturách**.

Pokud zemědělec splní stanovené postupy a podmínky pro jednotlivé kultury, bude mít **nárok na platbu na všechny hektary podniku**.

Podmínky jsou stanoveny pro zemědělské kultury:

- Trvalý travní porost (T)
- Standardní orná půda (R)
- Úhor (U)
- Travní porost (G)
- Trvalá kultura Ovocný sad (S)
- Trvalá kultura Vinice (V)
- Trvalá kultura Chmelnice (C)
- Jiná trvalá kultura (J) – Krajinotvorný sad
- Trvalá kultura Plocha s víceletými produkčními plodinami (P)
- Trvalá kultura Rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích (D)
- Trvalá kultura Školka (K)

(podle nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů)

Podmínky poskytnutí základní celofaremní ekoplatby

- Žadatel **dodrží podmínky stanovené pro jednotlivé druhy zemědělských kultur** na všech dílech půdních bloků evidovaných na žadatele v evidenci využití půdy (LPIS) ke dni podání žádosti,
- Žadatel **vyčlení minimální 5% podíl neprodukčních ploch** z výměry zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost nebo úhor. Podíl neprodukčních ploch (úhory, krajinné prvky, ochranné pásy, agrolesnictví, některá opatření AEKO, dusík vázající plodiny, meziplodiny) lze splnit jakoukoliv z uvedených ploch nebo jejich kombinací. V případě, že

bude jako neprodukční plocha deklarována **plocha s meziplodinami, musí alespoň 2 % tvořit ostatní plochy** (úhory, krajinné prvky, ochranné pásy, agrolesnictví, některá opatření AEKO, dusík vázající plodiny).

- Žadatel **dodržuje pravidla podmíněnosti** (podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH) **a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin**.
- Minimální výměra pro Základní celofaremní ekoplatbu činí **1 hektar způsobilé plochy.** Zemědělská půda se zemědělskou kulturou ostatní kultura – rybník, plocha s kontejnery, mimoprodukční plocha nebo jiná kultura není způsobilá pro poskytnutí Základní celofaremní ekoplatby.

PRÉMIOVÁ CELOFAREMNÍ EKOPLATBA

Cílem Prémiové celofaremní ekoplatby je **navýšení zastoupení neprodukčních ploch v zemědělské krajině a přispění k ochraně vodních toků.**

Jedná se o **nadstavbu** Základní celofaremní ekoplatby.

Pokud žadatel požádá o poskytnutí Prémiové celofaremní ekoplatby, **musí současně podat žádost o poskytnutí Základní celofaremní ekoplatby**.

Podmínky poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby

- Žadatel splní podmínky pro poskytnutí **Základní celofaremní ekoplatby <u>a zároveň</u>**
- **Vyčlení minimálně 7 % neprodukčních ploch** z výměry zemědělské kultury standardní orná půda (R), úhor (U) nebo travní porost (G) podniku se stanovenými parametry, které se odlišují od nastavení základní celofaremní ekoplatby.
- **Podíl neprodukčních ploch lze splnit jakoukoliv z uvedených ploch nebo jejich kombinací** (nektarodárný liniový úhor, nektarodárný nebo zelený úhor, krajinné prvky, ochranný pás kolem krajinného prvku, ozeleněný kolejový řádek, souvrať, ochranný pás založený v rámci půdoochranných technologií DZES 5, ochranný pás dělící založený v rámci DZES 7B., ochranný pás v agrolesnictví, AEKO opatření (biopásy, plocha zařazená v podopatření ochrana čejky chocholaté, plocha zařazená v podopatření druhově bohaté pokrytí orné půdy).
- **Prémiová celofaremní ekoplatba bude poskytnuta na započitatelnou plochu „superprémiových“ neprodukčních ploch, kterých musí být minimálně 2 %** z výměry

zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost nebo úhor subjektu (z celkových minimálně 7 % vyčleněných neprodukčních ploch).

- **Superprémiové neprodukční plochy jsou:** liniové nektarodárné úhory (minimálně 50 metrů od sebe vzdálené), krajinné prvky, ochranný pás kolem krajinného prvku, ozeleněný kolejový řádek, souvrať, ochranný pás založený v rámci půdoochranné technologie DZES 5, ochranný pás dělící založený v rámci DZES 7B., ochranný pás v agrolesnictví, AEKO opatření (biopásy, plocha zařazená v podopatření ochrana čejky chocholaté, plocha zařazená v podopatření druhově bohaté pokrytí orné půdy), které splní specifické podmínky pro prémiový stupeň Celofaremní ekoplatby (specifickými parametry jsou osetí směsí nejméně 3 plodin ze seznamu nebo přítomnost porostu od 1. 6. do 31. 8).
- Za splnění podmínky minimální vzdálenosti 50 metrů pro **liniové nektarodárné úhory** se považuje jejich oddělení terénní překážkou (stálým útvarem povrchových vod, krajinným prvkem nebo silnicí).
- Žadatel vyčlení plochy **ochranných pásů podél vody typu prémiový** z výměry zemědělské kultury standardní orná půda (R) žadatele. Žadatel je povinen založit a zemědělsky udržovat ochranný pás podél vody na ploše odpovídající nejméně 90 % plochy každého v LPIS předkresleného ochranného pásu podél vody obou typů (základní a prémiový) vymezeného v evidenci využití půdy.
- Nebo provede kombinaci obou opatření (vyčlenění neprodukčních ploch a ochranných pásů podél vody typu prémiový).
- Výše poskytnutí Prémiové celofaremní ekoplatby na superprémiové neprodukční plochy je přímo závislá na velikosti výměry vyčleněné neprodukční plochou z R, U, G žadatele (bez použití váhových koeficientů), a to nejvýše na plochu odpovídající 10 % z výměry R, U, G žadatele.

EKOPLATBA UDRŽITELNÉ HOSPODAŘENÍ SE ŽIVINAMI

Cílem ekoplatby na podporu udržitelného hospodaření se živinami je **snížit ztráty dusíku a fosforu z půdy, při udržení základní půdní úrodnosti**, a to v přímé návaznosti na hospodaření s organickou hmotou v půdě.

Ekoplatba podporující udržitelné hospodaření se živinami je poskytována od roku 2025. Podmínky se vztahují na žadatele s ornou půdou (standardní orná půda, travní porost, úhor). Rozhodující bude výměra půdy ke dni podání žádosti (květen 2026).

Podmínky poskytnutí ekoplatby udržitelné hospodaření se živinami

- Pro účely této ekoplatby se **hodnotí dodání fosforu a dusíku do půdy v hospodářském roce 2025/2026, tedy v období od 1. července 2025 do 30. června 2026.**
- Z hlediska **hospodaření s fosforem (P)** žadatel zajistí dodání fosforu do půdy v množství odpovídajícím odběru fosforu v produktech sklizených v kalendářním roce 2025, v průměru na 1 ha orné půdy, po korekci na zásobení půdy fosforem a při bilančním přebytku fosforu do 10 kg P/ha orné půdy.
- Současně bude hospodařit tak, aby průměrný **bilanční přebytek dusíku (N)** po započtení odběru dusíku v kalendářním roce 2026 nepřesáhl 60 kg N/ha orné půdy.
- Žadatel **současně plní podmínky Základní celofaremní ekoplatby.**

EKOPLATBA PÁSOVÉ STŘÍDANÍ PLODIN

Pásové střídání plodin (PSP) je technologie pěstování plodin realizovaná s vrstevnicovým obděláváním půdy a využívající ochranného účinku vegetačního pokryvu. PSP představuje **pravidelné střídání ochranných a chráněných pásů (dále jen pásů),** které jsou produkčními plochami a jsou doplněné **stabilizačními plochami**. Pokryvnost povrchu půdy na DPB musí být zajištěna zejména v období výskytu přívalových srážek.
Pásy plodin s různým protierozním účinkem se musí střídat tak, aby se na ochranném pásu zachytila a do půdy infiltrovala voda přitékající z chráněného pásu a také voda ze srážky spadlé na vlastní ochranný pás.
Na základě výzkumných projektů vznikla certifikovaná metodika: „Pásové střídání plodin jako protierozní adaptační opatření v pozemkových úpravách“ ISBN 978-80-244-6377-3.

Podmínky poskytnutí ekoplatby pásové střídání plodin

- Díl půdního bloku (DPB) musí být evidován v evidenci využití půdy jako druh zemědělské kultury **standardní orná půda na žadatele nejméně ode dne podání žádosti do 30. září roku podání žádosti,**
  - o výměře **nejméně 4 hektary,**
  - **evidovaný jako silně erozně ohrožený nebo mírně erozně ohrožený se sklonitostí alespoň 3 % na nejméně 70 % výměry dílu půdního bloku.**
- **Na dílu půdního bloku jsou pěstovány plodiny za účelem sklizně** podle podmínek stanovených nařízením vlády pro přímé platby. V rámci DPB mohou být pěstovány plodiny za účelem sklizně, které nejsou pěstovány v pásech, pro které jsou také určené podmínky.
- **Na dílu půdního bloku jsou založeny plochy určené ke stabilizaci svahu, pojezdu manipulační technikou nebo k napojování polních operací.**

Podmínky na daném dílu půdního bloku jsou dále stanoveny pro

- dráhy soustředěného odtoku,
- souhrnnou výměru všech stabilizačních ploch a drah soustředěného odtoku vody, krajinných prvků a ploch, na které je podána žádost o podopatření biopásy a druhově bohaté pokrytí orné půdy podle nařízení vlády upravujícího agroenvironmentálně-klimatická opatření,
- podélný sklon pásů ve směru obdělávání,
- hranice ploch různých plodin,
- vymezení směrových trajektorií pásového střídání plodin.

- Žadatel **současně plní podmínky Základní celofaremní ekoplatby a žadateli byla v roce podání žádosti poskytnuta tato platba**.

EKOPLATBA NA PODPORU NOVÝCH KRAJINNÝCH PRVKŮ

Krajinné prvky (KP) jsou historicky vzniklé přírodní nebo uměle vytvořené útvary, plnící mimoprodukční funkci zemědělství, které se úplně nebo částečně nacházejí na zemědělsky obhospodařované půdě. Charakterem vegetace se liší od zemědělských plodin pěstovaných na zemědělské půdě a svým specifickým rázem a velikostí od okolní krajiny. Dotváří krajinný rámec, plní environmentální funkci a zemědělskou činnost prostorově ovlivňují.

Podmínky poskytnutí ekoplatby na podporu nových krajinných prvků

Ekoplatba bude poskytnuta:

- Na **NOVÝ KP,** o minimální výměře **0,01 ha**, který v krajině fyzicky **vznikl po 1. lednu 2025** a který byl **zaevidovaný (s údajem o roku jeho založení!)** na dílu půdního bloku (DPB) s kulturou orná půda (standardní orná půda, úhor, trávní porost na orné půdě) v evidenci využití půdy (LPIS) **po 1. lednu 2025.**
- Na nový KP, který plní definici některého z uvedených druhů KP - mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, příkop, mokřad, skalka dle nařízení vlády č. 307/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- **Na výměru maximálně 50 % výměry orné půdy** (standardní orná půda, úhor, trávní porost na orné půdě) evidované ke dni podání žádosti na žadatele v LPIS.
- **Pokud měl žadatel v LPIS evidované DPB** se zemědělskou kulturou orná půda, na kterých se KP nachází, **ode dne podání žádosti do 30. září** (jedná se o kontrolní datum evidence, existence krajinného prvku je samozřejmě žádoucí i po tomto datu).
- **Pokud žadatel v žádosti uvedl každý jednotlivý druh nového KP spolu s jeho souhrnnou výměrou k příslušnému DPB**, přičemž součet výměr všech druhů KP měl minimálně 0,005 ha.
- Pokud žadatel splnil podmínky standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy DZES 8B. - Zachování krajinných prvků a standardu DZES 8C. – Zákaz ořezu stromů v období hnízdění a odchovu mláďat v rámci podmíněnosti.
- Pokud žadatel současně **splnil podmínky Základní celofaremní ekoplatby a žadateli byla v roce podání žádosti poskytnuta tato platba.**
- Ekoplatbu **nelze poskytnout na historický KP (již v krajině existující)**, který by byl do LPIS pouze nově zaevidován po 1. lednu 2025.
- Ekoplatbu na podporu nových krajinných prvků **nelze poskytnout** na plochu, na kterou byla podána žádost o Prémiovou celofaremní ekoplatbu.

EKOPLATBA NA PODPORU ÚDRŽBY KRAJINNÝCH PRVKŮ

Cílem této ekoplatby je motivovat k zodpovědnému přístupu v péči o KP se zohledněním potřeb přírodě blízkých biotopů tak, aby tyto byly udržovány v dobrém stavu a plnily svoji enviromentální funkci v zemědělské krajině a nedocházelo k jejich degradaci či zániku.

Platba je komplementárním nástrojem k podporám resortu MŽP, které jsou poskytovány jiným žadatelům než zemědělcům, např. vlastníkům pozemku, na kterém se KP nachází, obcím, neziskovým organizacím apod.

Podporu z resortu MŽP lze využít i pro KP, které nejsou evidovány na uživatele příslušného DPB z důvodu chybějícího právního důvodu k užívání pozemků pod KP.

Podmínky poskytnutí ekoplatby na podporu údržby krajinných prvků

Podmínky jsou stanoveny pro údržbu krajinného prvku

- MEZ
- TERASA
- TRAVNATÁ ÚDOLNICE
- SKUPINA DŘEVIN
- STROMOŘADÍ
- SOLITÉRNÍ DŘEVINA
- PŘÍKOP
- MOKŘAD
- SKALKA

Ekoplatba bude poskytnuta:

- Na **KP** o minimální výměře **0,01 ha,** který je **zaevidovaný na DPB s kulturou orná půda** (standardní orná půda, úhor, trávní porost na orné půdě) **nebo kulturou trvalý travní porost v evidenci využití půdy LPIS,** který **splňuje definici krajinného prvku** (mez, terasa, travnatá údolnice, stromořadí, skupina dřevin, solitérní dřevina, stromořadí, příkop, mokřad nebo skalka) dle nařízení vlády č. 307/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- **Pokud měl žadatel v evidenci využití půdy LPIS evidované DPB**, na kterých se KP nachází, se zemědělskou kulturou orná půda nebo trvalý travní porost **ode dne podání žádosti do 30. září** (jedná se o kontrolní datum evidence, existence krajinného prvku je samozřejmě žádoucí i po tomto datu).

- Pokud žadatel **vyčlenil minimálně 5% podíl neprodukčních ploch** z orné půdy v rámci Základní celofaremní ekoplatby.
- **Pokud žadatel v žádosti uvedl každý jednotlivý druh nového KP spolu s jeho souhrnnou výměrou k příslušnému DPB**, přičemž součet výměr všech druhů KP měl minimálně 0,005 ha.
- Pokud žadatel **splnil stanovenou údržbu pro KP.**
- Pokud žadatel současně **splnil podmínky Základní celofaremní ekoplatby a žadateli byla v roce podání žádosti poskytnuta tato platba.**
- **Ekoplatbu na podporu údržby krajinných prvků nelze poskytnout na plochu, na kterou byla podána žádost o Prémiovou celofaremní ekoplatbu.**

Údržba KP v rámci této ekoplatby se nepovažuje za porušení standardu DZES 8B. - Zachování krajinných prvků a DZES 8C. – Zákaz ořezu dřevin v období hnízdění odchovu mláďat v rámci podmíněnosti.

Na všech KP musí žadatel **regulovat výskyt invazních druhů dřevin a bylin**. Výjimku představují stávající vzrostlé stromy těchto druhů, kterých se regulace netýká.

Součástí podmínek je i zabránění hromadění směsného komunálního odpadu a objemného odpadu.

Dále jsou stanoveny další podmínky údržby pro jednotlivé krajinné prvky (např. pastva nebo seč s odklizením biomasy z minimálně poloviny plochy KP mez, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, příkop, mokřad a skalka nebo doplnění odumírajícího stromu na KP skupina dřevin, stromořadí a solitérní dřevina a další).

K provedení pastvy nebo seče v rámci údržby mokřadu a pastvy je nutné mít souhlasné **stanovisko orgánu ochrany přírody**. **Nově** musí být stanovisko evidováno v LPIS nejpozději ke dni podání jednotné žádosti. Bez souhlasného stanoviska nelze žádat o ekoplatbu na údržbu těchto krajinných prvků.

Poznámka: Příručka s podrobnými informacemi k Ekoplatbě na podporu nových krajinných prvků a údržbě jednotlivých krajinných prvků je zveřejněna na internetových stránkách ministerstva zemědělství v sekci Dotace / Strategický plán SZP 2023-2027 / Podmíněnost.

Právní předpisy:

- Zákon č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
- **Nařízení vlády č. 83/2023 Sb. stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů,**
- Nařízení vlády č. 307/2014 Sb. stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů.

Kontakt: Odbor přímých plateb a environmentálních podpor

Ministerstvo zemědělství, info@mze.gov.cz

tel.: 221 812 425 (Informace pro veřejnost)

Fotografie jsou použité na základě licence od Shutterstock.com
nebo z archivu Celostátní sítě pro venkov